

Asia: VN/16660/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi avoimen datan direktiivin täytäntöönpanoa koskevasta lainsäädännöstä

Tiedonhallintalain ja julkisuuslain muutokset

Onko ehdotuksella vaikutuksia, joita ei ole vielä tunnistettu, erityisesti lakien soveltamisalassa oleviin organisaatioihin? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

Lain soveltamisalan piirissä olevat organisaatiot ovat lähtökohtaisesti hankintayksiköitä ja siten hankintalain piirissä. Hankintoihin tulee tällöin useimmiten sovellettaviksi Julkisten hankintojen yleiset sopimusehdot (JYSE Tavarat ja Palvelut) sekä Julkisten IT-hankintojen yleiset sopimusehdot erityisehtoineen (JIT).

Arvioitaessa ehdotuksen vaikutuksia lakien soveltamisalassa olevien organisaatioiden (hankintayksiköiden) hankintamenettelyyn tilanteissa, joissa palvelujen tuloksena syntyy arvokasta dataa, tulisi huomioida edellä mainittujen yleisten ehtojen lähtökohta hankittavan kohteen tekijänoikeuksien suhteen.

JYSE PALVELUT ehdot eivät huomioi datan avaamista ehdotuksen tarkoittamalla tavalla. Julkisen sektorin hankintakäytäntöihin tulee luoda omat avoimen datan hankintaehdot, jotka voidaan antaa esim. tiedonhallintalautakunnan suosituksen osana. Data on hankittava uloslisenssiöinnin sallivin ehdoin, mikäli julkisin varoin hankittua dataa halutaan uloslisenssiöidä avoimena datana.

Haluttaessa avata julkisen sektorin hankkima data avoimena datana, tulee julkisen sektorin toimijan tarjouspyynnössä ja sopimuksessa JYSE PALVELUT -ehtoja käytettäessä määritellä, että oikeudet saadaan julkisen sektorin toimijan käyttöön JYSE ehdoista poikkeavalla tavalla, avoimen datan julkaisemisen mahdollistavassa laajuudessa. Tällöin oikeudet tulee ostaa Creative Commons Nimeä Kansainvälinen Julkinen lisenssi 4.0 tai CC0 luopuma -ehdoilla avoimen datan julkaisemisen mahdollistamiseksi.

Julkisen tahon ostaessa yliopistolta julkiselle sektorille tarkoitettuja palveluja (esim. opinto- tai tutkimusprojekteja) tulee harkita, onko tarve saada tuloksiin yksinoikeus, vai voitaisiinko tulosten avoimen julkaisemisen avulla saavuttaa yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja opiskelijoiden, yliopistojen ja tutkijoiden jatkotutkimusoikeudet ja start-up sekä muiden yritysten jatkokäyttöoikeudet. Jos avoimen datan julkaiseminen valitaan, tulee sopia että projektin tulokset julkaistaan Creative Commons Nimeä Kansainvälinen julkinen lisenssi 4.0 ehtojen mukaisesti.

JYSE ehdot on laadittu siitä näkökulmasta, että ne ovat yleisehdot, joista hankintayksiköiden pitää osata poiketa, jos halutaan saavuttaa datan avoimen julkaisemisen tavoite.

Ehdotuksessa ja direktiivissä ei velvoiteta rajapintojen, jotka olisivat nimenomaan avoimia, käyttöön. Mitä mieltä olette väitteestä, että viranomaiset oman harkintansa mukaan käyttäisivät avoimia rajapintoja joka tapauksessa silloin, kun se on tarkoituksenmukaista?

-

Onko ehdotettujen muutosten johdosta tarpeen muuttaa myös jotain erityislainsäädäntöä, jota ei esitysluonnoksessa ole tunnistettu?

-

Laki eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

-

Millaisiin yrityksiin toimialallanne tai alueellanne ehdotettu laki tulisi sovellettavaksi?

-

Tunnistattekko julkisia yrityksiä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on sen kanssa ristiriidassa?

-

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä antamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja uudelleenkäytettäväksi?

-

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä julkaisemaan tai julkistamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja, mutta jonka tosiasiallisena tarkoituksena tai vaikutuksena on tietojen uudelleenkäyttö kaupallisiin tai muihin tarkoituksiin?

-

Onko ehdotetun lain soveltamisalassa oleviin yrityksiin tai muihin toimijoihin sellaisia vaikutuksia, joita ei ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Onko asiakirjojen uudelleenkäytön salliminen ominaista tai olennaista jonkin ehdotetun lain soveltamisalassa olevan julkisen yrityksen liiketoiminnalle?

-

Laki julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

-

Onko ehdotuksella vaikutuksia tutkimusaineistoja tuottaviin tai julkaiseviin tahoihin, joita ei vielä ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Onko olemassa riskiä siitä, että tutkimusaineistoja ei enää asetettaisi julkisesti saataville sen vuoksi, että ehdotettu laki tulisi niihin julkaisun johdosta sovellettavaksi?

-

Missä laajuudessa tutkimusaineistojen maksutonta saatavuutta edellytetään jo nykyään osana julkista tutkimusrahoitusta?

-

Tunnistatteko tutkimusaineistoja, niiden tuottamista tai hyödyntämistä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on ehdotetun sääntelyn kanssa ristiriidassa?

Hallituksen esityksestä ei ilmene, millainen vastuu on lain noudattamisesta on tutkijan työnantajalla (vrt. 40 b §:n 2 momentti).

Arvokkaat tietoaineistot

Onko toimialallanne tai toiminnassanne tunnistettu tietoaaineistoja, jotka mahdollisesti tai todennäköisesti tultaisiin komission toimesta säätämään arvokkaiksi tietoaaineistoiksi?

-

Onko toimialallanne tai toiminnassanne varauduttu arvokkaiden tietoaaineistojen sääntelystä johtuviin vaikutuksiin? Miten kuvailisitte vaikutuksia ja niihin varautumista? Antakaa mahdollisuuksien mukaan myös euro- tai lukumääräarvioita.

-

Yleiset kommentit

Yleiset kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta ja ehdotetun sääntelyn vaikutuksista kokonaisuudessaan.

-

Kiviharju Katja
Taideyliopisto